

OPETUSHALLITUS

KUVATAIDE

Ryhmätyöskentelyä / Oppiainekohtaiset työpajat

OPPIMISEN ARVIOINTI TAIDE- JA TAITOAINEISSA

13.3.2015

Helsinki Congress Paasitorni

Työpajan runko

- ◆ Keskustelu aamupäivän osuudesta ja oppimisprosessin ohjaamisesta kuvataiteen opetuksessa
- ◆ Oppiaineosuuteen perehtyminen erityisesti arvioinnin näkökulmasta
- ◆ Kuvataiteen arvioinnin kohteiden ja kriteerien tarkastelu
- ◆ Tuen tarve kuvataiteen oppimisen arvioinnissa

Raahen lukion opiskelijat, 2014

Oppiaineiden opetus

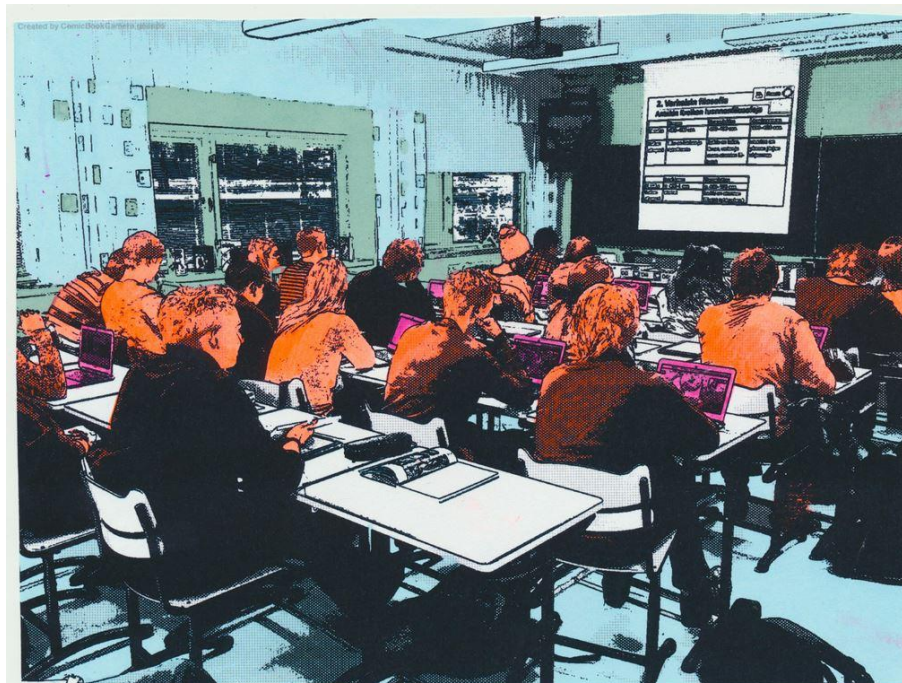
Lähtökohtana Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 3§ ja sen perustelut

Rakennetaan laajaa yleissivistystä ja tuetaan oppilaiden maailmankuvan avartumista.

Huolehditaan tiedonalojen tavoitteista ja yleisemmistä läpileikkaavista tavoitteista.

Tavoitteena on, että oppilaalle rakentuu mielekkäitä, eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia, jotka toteutuvat oppiaineiden yhteistyönä.

Opetuksen tulee perustua tieteelliseen tietoon.

Aine	Vuosisuokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus		14		18				10			42
A1-kieli		-----		9				7			16
B1-kieli		-----				2		4			6
Matematiikka		6		15				11			32
Ympäristöoppi		4		10							
Biologia ja maantieto ¹								7			
Fysiikka ja kemia ¹								7			
Terveystieto ¹								3			
<i>Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä</i>				14				17			31
Uskonto/Elämäkatsomustieto		2		5				3			10
Historia ja yhteiskuntaoppi ²		-----		5				7			12
Musiikki		2		4				2			8
Kuvataide		2		5				2			9
Käsityö		4		5				2			11
Liikunta		4		9				7			20
Kotitalous		-----						3			3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset				6				5			11
<i>Taide- ja taitoaineet yhteensä</i>											62
Oppilaanohjaus		-----						2			2
Valinnaiset aineet						9					9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä											222
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ³		-----				(12)					(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ³		-----						(4)			(4)

Perusopetuksen perusteiden rakenne

- ◆ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet muodostuvat kaikelle opetukselle yhteisestä osuudesta sekä tuntijaon nivelkohtien mukaisesti muodostetuista vuosiluokkakokonaisuuksista:
- ◆ Luvut 1-12 - kaikille yhteiset osuudet
- ◆ Luku 13 - vuosiluokat 1 - 2
- ◆ Luku 14 - vuosiluokat 3 - 6
- ◆ Luku 15 - vuosiluokat 7 - 9

Raahen lukion opiskelijat, 2014

Oppiaineosuudet ja vuosiluokkakokonaisuudet

- ◆ oppiaineosuudet kuvataan vuosiluokkakokonaisuuksittain: 1-2, 3-6 ja 7-9
- ◆ oppiaineiden opetuksessa otetaan huomioon myös siirtymävaiheisiin liittyvät tavoitteet, vuosiluokkien tehtävä ja laaja-alainen osaaminen

Raahen lukion opiskelijat, 2014

Oppiaineosuuksien rakenne

- ◆ oppiaineen tehtävä
- ◆ vuosiluokkakokonaisuutta koskeva tehtävä
- ◆ oppiaineen tavoitteet
- ◆ tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet
- ◆ oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet
- ◆ ohjaus, eriyttäminen ja tuki
- ◆ oppilaan oppimisen arviointi
  - keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet vuosiluokilla 1-2
  - arviointikriteerit 6. luokan loppuun arvosanalle 8 (hyvä osaaminen)
  - päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 (hyvä osaaminen)

Kuvataiteen tehtävä

- Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan **kulttuurisesti moninaista todellisuutta** taiteen keinoin.
- Oppilaiden **identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä** vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla.
- Oppilaiden omat **kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen** luovat perustan opetukselle.
- Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa **kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen**.
- Oppilaita ohjataan käyttämään **monipuolisesti erilaisia** välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja.

Kuvataiteen tehtävä vuosiluokkakokonaisuuksissa

Vuosiluokat 1-2

- perusta omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen
- valmiuksien kehittymistä eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä
- käytetään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja
- toiminnallisuuden ja leikinomaisuuden hyödyntäminen
- toiminta yhdessä, kokemusten jakaminen, vastaanottaminen ja antaminen

Vuosiluokat 3-6

- omakohtaisen taidesuhteen laajentaminen
- kuvailmaisun kokeileminen, harjoittelu ja taitojen tavoitteellinen kehittäminen
- visuaalisen kulttuurin vaikutukset omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa
- kuvantekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina ja kulttuureissa
- Yhdessä toimimisen edellytysten ja käytäntöjen tukeminen
- tuottamisen ja tulkinnan taitoja syventäminen hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Kuvataiteen tehtävä vuosiluokkakokonaisuuksissa

Vuosiluokat 7-9

- omakohtaisen taidesuhteen syventäminen
- määrätietoisten tavoitteiden asettaminen toiminnalle
- tuottamisen taitojen vahvistaminen, erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä
- visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisten ja yhteiskunnallisten merkitysten tutkiminen, niiden käyttö osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina
- yhdessä toimimisen taitojen ja yhteyksien rakentaminen ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin
- tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen hyödyntäminen luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti

Kuvataiteen opetuksen tavoitteiden jäsenitys

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Taideoppimisen ulottuvuudet vuosiluokilla 1-2, 3-6 ja 7-9

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

- 3 tavoitetta

Kuvallinen tuottaminen

- 3 tavoitetta

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- 3 tavoitetta

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

- 2 tavoitetta

Raahen lukion opiskelijat, 2014

Kuvataiteen opetuksen tavoitteiden jäsenitys

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5

Kuvataiteen opetuksen keskeiset sisältöalueet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

- **tavoitteita lähestytään** omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja **tutkimalla**
- sisältöalueet **toisiaan täydentäviä**, tarkastellaan myös niiden **välisiä yhteyksiä**
- valinnan lähtökohtia ovat oppilaille **merkitykselliset** taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin **teokset, tuotteet ja ilmiöt**
- rakennetaan yhteyksiä oppilaille **tuttujen ja heille uusien** kuvakulttuurien välille
- kannustetaan **ottamaan osaa** opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan.
- Sisältöjen valinnassa hyödynnetään **paikallisia mahdollisuuksia**

Kuvataiteen opetuksen keskeiset sisältöalueet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti.

(osallistuminen, vaikuttaminen elinympäristössä ja yhteiskunnassa)

Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista.

(Laajenevan elinpiirin käsittely ja medioiden merkitys)

Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta.

(kulttuurisen moninaisuuden vaikutukset taiteen tuottamiseen ja tulkintaan)

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

- mahdollistaa **monipuolisten** materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttämisen sekä niiden luovan soveltamisen
- opetustilanteissa luodaan aktiiviseen **kokeilemiseen** ja **harjoitteluun** rohkaiseva ilmapiiri
- pedagogisilla ratkaisut tukevat **moniaistista** havainnointia, **pitkäjänteistä** työskentelyä sekä **tutkivaa** ja **tavoitteellista** taideoppimista
- otetaan huomioon **yksilölliset** kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely **yksin ja ryhmässä**.
- tavoitteena oppimiseen ja vuorovaikutukseen **kannustava toimintakulttuuri** sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Vuosiluokilla 1-2

- innostetaan **leikinomaiseen kokeiluun**, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä **taiteidenväliseen** toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Vuosiluokilla 3-6

- tarkastellaan **laajenevan elinpiirin** ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan **taiteidenväliseen ja temaattiseen** lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan **kriittisesti eri tietolähteisiin**. Opetustilanteissa **teknologioita ja verkkoympäristöjä** hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Vuosiluokilla 7-9

- tuetaan **tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä** taiteen traditioita ja **aikalaistaiteen toimintatapoja** hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja **koulun ulkopuolisille** projekteille sekä **globaalien kysymysten** käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

- oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen
- taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia
- otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla
- oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja
- luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea
- vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä
- voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Esimerkki: tavoite T7 vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteena on

- T7 **ohjata** oppilasta **tarkastelemaan** kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä **pohtimaan** todellisuuden ja fiktion suhdetta
- **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat/ilmiöt**, joiden parissa työskennellään

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-9

Opetuksen tavoite -esimerkki *Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu* -tavoitealueesta

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu vuosiluokilla 1-2

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu vuosiluokilla 3-6

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu vuosiluokilla 7-9

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-9

Opetuksen tavoite -esimerkki *Kuvallinen tuottaminen* -tavoitealueesta

Kuvallinen tuottaminen vuosiluokilla 1-2

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Kuvallinen tuottaminen vuosiluokilla 3-6

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Kuvallinen tuottaminen vuosiluokilla 7-9

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-9

Opetuksen tavoite -esimerkki *Visuaalisen kulttuurin tulkinta* -tavoitealueesta

Visuaalisen kulttuurin tulkinta vuosiluokilla 1-2

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Visuaalisen kulttuurin tulkinta vuosiluokilla 3-6

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Visuaalisen kulttuurin tulkinta vuosiluokilla 7-9

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-9

Opetuksen tavoite -esimerkki *Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen* -tavoitealueesta

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen 1-2

T10 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen 3-6

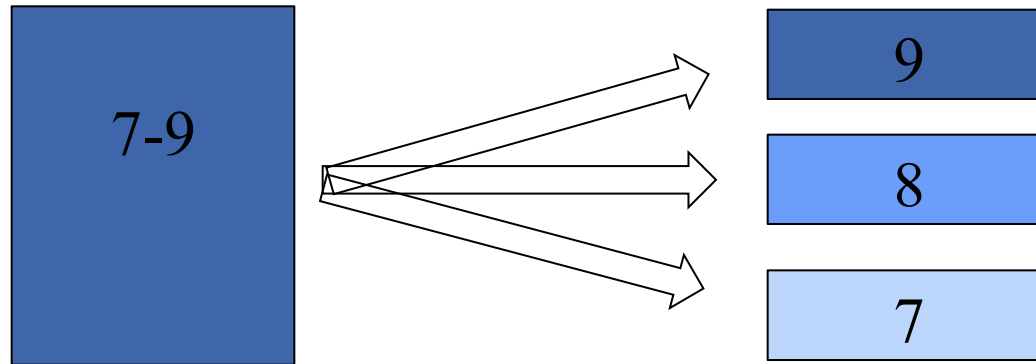
T10 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen 7-9

T10 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Oppiaineen tavoitteiden jakamisesta vuosiluokille

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt kasvavat vuosiluokalta toiselle JA/TAI
Eri tavoitteet ja keskeiset sisällöt painottuvat eri vuosiluokilla

- **Oppiaineen luonteen mukainen tasapainoinen ratkaisu, jossa on tilaa yhteiselle suunnittelulle oppilaiden kanssa**

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa

- **luonteeltaan** kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa
- Palautteella **tuetaan**
  - ◆ kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen,
  - ◆ taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen,
  - ◆ pitkäjänteisten työtapojen sekä
  - ◆ itsearviointitaitojen kehittymistä
- **rohkaisee** oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen
- arviointi **kohdistuu** kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen **tavoitteiden asettamisessa** omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien **kokeilemisessa** ja tekniikoiden **harjoittelussa**
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen **käyttämässä** ja niistä **keskustelemisessä**
- edistyminen omista ja muiden kuvista **keskustelemisessä**

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

- opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin
- määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä
- Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä **kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä**

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Kuvataiteen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

- Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen **opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena**
- Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on **opiskelun päättyessä** saavuttanut kuvataiteen yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet
- Päätösarvosana muodostetaan **suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso** kuvataiteen **valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin**
- Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy **kaikilla tavoitealueilla** oppimäärän päättymiseen saakka
- Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon **kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit**
- Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa **keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista**. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa kaikille oppilaille yhteistä opetusta taide- ja taitoaineissa

- opetuksen järjestäjä voi päättää tuntien jakamisesta eri taide- ja taitoaineiden kesken
- opetuksen järjestäjä voi päättää, että kaikkien tai joidenkin valinnaisten tuntien käyttö perustuu oppilaan valintaan
  - ◆ tällöin näille syventäville opinnoille laaditaan oma suunnitelma, jossa määritellään opintojen nimi, laajuus, tavoitteet, sisällöt, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät mahdolliset erityispiirteet sekä vuosiluokat, joilla valinnaista ainetta tarjotaan.

Valinnaisten aineiden arviointi

- Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, **vähintään kahden vuosiviikkotunnin** oppimäärän, arvioidaan **numeroin**
- Oppimäärältään **alle kaksi vuosiviikkotuntia** käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan **sanallisesti**
- Mikäli **sanallisesti arvioitu** valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus **voi korottaa** kyseisen oppiaineen arvosanaa
- **Painotetusta opetuksesta** ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa **lisätietoja** erillisellä todistuksen **liitteellä**

Millaista on oppimista edistävä ja tukeva arviointikulttuuri kuvataiteessa?

Mitkä ovat kuvataiteen arvioinnin kehittämisen painopisteet?

opintojen aikainen formatiivinen arviointi

summatiivinen arviointi lukuvuoden päättyessä

itsearviointin ja vertaisarvioinnin edellytysten tukeminen

arviointi nivelkohdissa

kuudennen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

perusopetuksen päättöarviointi

Millaista tukea tarvitaan kuvataiteen oppimisen arviointiin?